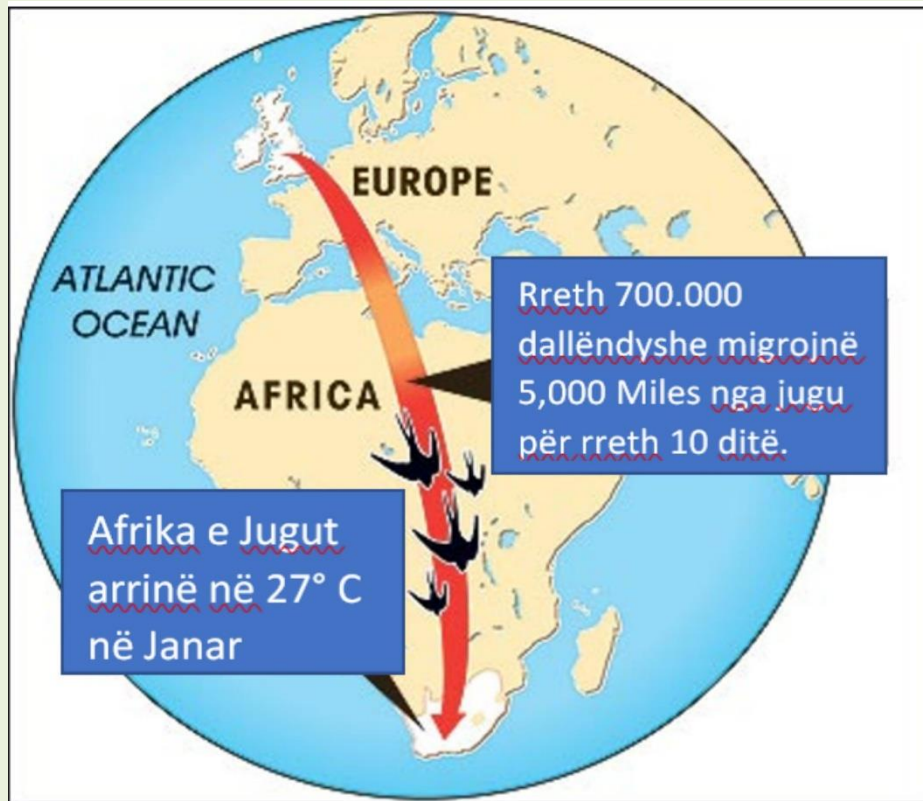

Mësimet në klasë - MIGRACIONI I SHPENDËVE

Le të ndjekim dallëndyshet

Gjatë udhëtimit të largët në Afrikë dhe kthimit, dallëndyshet, ashtu si speciet e tjera migruese, takimi mund të hasin rreziqe.. Disa prej tyre janë natyrore,, disa mund të zhduken si pasojë e njeriut.

1. **Bisedoni** rreth problemit të migrimin, tregoni rrugën nga vendi juaj në Afrikën e Jugut, ku dallëndyshet kalojnë dimrin. Përshkruaj rrugën:

- fillon në shtator, kur disa dallëndyshe ende kanë vezë në foletë e tyre - disa janë vjedhur nga *mbledhësit e vezëve*
- ata mbledhin ushqime para se të vendosen në migrim - disa dështojnë për shkak të mungesës së ushqimit
- në Evropën e jugut ata hasin zogjgrabitqar - disa janë kapur;
- po ashtu në Evropën Jugore ata duhet të ruhen nga falkoi Eleonora që ushqehet vonë sidomos në mënyrë që të mund të ushqejë të vegjëlit e saj me zogjtë migrues - disa janë kapur nga ky grabitqar
- të mbijetuarit nisen nëpër Mesdhe (disa nuk mbijetojnë në kalimin e detit)

-Pastaj ata përballen me shkretëtirën e Saharasë dhe përtej saj - zona e thatësirës së Afrikës, Sahel (disa kanë humbur)

- moti mbi tropikët është i paparashikueshëm (disa janë vrarë nga moti i keq)

- Në Afrikë kimikatet helmuese të ndaluara në Evropë ende përdoren dhe ndikojnë në zogjtë që hanë insekte (disa janë vrarë nga kimikatet e këqia).

TË MBIJETUARIT tani arrihen në Afrikën e Jugut. Pas kalimit të dimrit ata duhet të kthehen:

- Disa nuk arrijnë të gjejnë ushqim të mjaftueshëm, disa dështojnë në Sahara ose Sahel, pjesa tjetër kalon Mesdheun, ende të rrezikuar nga gjuetarët; moti në pranverë është i paparashikueshëm, veçanërisht kalimet e rrymave malore; të mbijetuarit duhet t'i shmangen grabitësve dhe të kërkojnë diku për fole. Ndërsa ata ishin larg, disa prej e vendeve të folesë janë shkatërruar.

2. **Përdorni** dhjetë fleta me madhësi A4, këto janë "fleta kërcënimi", emërtoni ato:

1-KOLEKTOR ME ZGJEDHJE, SHKAKTIM 2-USHQIM, KALIMI I 3 MEKAVE, 4-PREDATOR, KARRIGA 5-LINDUR, 6-SHKRETËTIRË, 7-DROUGHT, 8-KOHË E KEQE, 9-KIMIKATE TË KËQIA, 10-SHKATËRRIM I HABITATEVE

Përgatitni një fletë me numër për secilin lojtar (përveç atyre që mbajnë "fletat e kërcënimit").

Idyfishoni ato.

3. **Filloni** lojën. Fëmijët me fletat e numëruara janë dallëndyshet. Ata janë gjallë fhe fillojnë lojën dhe qëndrojnë në këmbë. Nëse numri i tyre thirret, ata "vriten" dhe duhet të ulen.

4. **Kur tregohet** historia e migrimit të dallëndysheve dhe haset ndonjë kërcënim, fëmija me fletën kërcënimi tërheq numrin e duhur të letrës të numëruara nga

seti i dublikuar dhe kështu me radhë. Numri i kartave të marra do të varet nga madhësia e audiencës. Mesatarisht 20 për qind e dallëndysheve duhet të mbërrijnë në shtëpi.

Numri i audiencës	20	30	40
KËRCËNIM:			
Mbledhësi i vezëve	1	2	2

Mungesa e ushqimit	1	1	1
Kalimi i detit	-	1	1
Kapësi I zogjëve	2	2	3
Grabitqar	1	1	1
Kalimi i detit	1	1	1
Shkretëtirë	1	1	1
Thatësirë	1	2	2
Kohë e keqe	1	1	1
Kimikat I keq	1	2	3
Munges ushqimi	1	1	1
Thatësirë	-	1	1
Shkretëtirë	1	1	2
Kalimi i detit	-	1	1
Kapësi I zogjëve	1	2	3
Kohë e keqe	1	1	2
Kalim I detit /e. g. UK/	-	-	1
Grabitqar	-	1	1
Shkatërrues i habitatit	2	2	4

5. Përfrconi diskutimin: Sa nga kërcënimet me të cilat përballen zogjtëmigrues janë bërë nga njeriu? Mund të shmanget? A mund të mendojnë pjesëmarrësit e lojës ndonjë tjetër?